

completely. This is because they are sins toward another person, and he does not know the person toward whom he sinned in order to make amends or ask for forgiveness. They are: (1) One who curses the public; since he did not curse someone known to him, he cannot ask forgiveness. (2) One who shares with a thief. For he does not know whom the stolen property belongs to, as the thief steals from many people and brings the stolen property to him, and he accepts it. Another reason is that he encourages the thief, causing him to sin. (3) One who finds a lost object and does not announce it in order to return it to its owner. Later, when he repents, he does not know to whom to return it. (4) One who eats from that which is plundered from the poor, orphans, and widows. These people are

unfortunates, and they are not well-known; they wander from city to city, and they have no one who knows them who are aware that this was plundered from them in order to return it to them. (5) One who accepts a bribe to pervert justice. He does not know how far this perversion goes and how much it influences him in order to return that which he must, for the matter has legs [i.e., in his mind the judgment was proper and therefore, he will not reimburse the defendant for his erroneous verdict]. Furthermore, he encourages the person who bribes him, causing him to sin.

אדם לחבירו ואינו יודע חבירו שחטא לו כדי שיחזור לו או ישאל ממנו למחול לו ואלו הן: א המקלל את הרבים ולא קלל אדם ידוע כדי שישאל ממנו כפרה: ב החולק עם גנב לפי שאינו יודע גנבה זו של מי הוא אלא הגנב גונב לרבים ומביא לו והוא לוקח ועוד שהוא מחזיק יד הגנב ומחטיאו: ג המוציא אבדה ואינו מכריז עליה עד שיחזירה לבעליה לאחר זמן כשיעשה תשובה אינו יודע למי יחזיר: ד האוכל שוד עניים ויתומים ואלמנות אלו בני אדם אמללין הם ואינם ידועים ומפרסמין וגולים מעיר לעיר ואין להם מכיר כדי שידע שוד זה של מי הוא ויחזירנו לו: ה המקבל שוחד להטות דין אינו יודע עד היכן הגיע הטיה זה וכמה היא כחה כדי שיחזיר שהדבר יש לו רגלים. ועוד שהוא מחזיק יד זה ומחטיאו:

VA'EIRA FOR THURSDAY
TORAH

וארא ליום חמישי
תורה

יבין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כג ונסיב אהרן ית אלישבע
בת עמינדב אחתיה דנחשון
ליה לאנתו וילידת ליה ית

כג ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב
אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את נדב

(23) Aharon took Nachshon's sister, Elisheva, the daughter of Aminadav as a

RASHI

רש"י

(23) **Nachshon's sister** — [The verse adds this extra description, even though she was already fully identified as “the daughter of Aminadav” to emphasize that this was the reason that Aharon married her, i.e., because she was the sister of Nachshon, the prince of the tribe of Yehudah.] From this verse we learn that before one marries a woman, one should

(כג) אחות נחשון. מכאן למדנו הנושא אשה צריך

to know the woman's family background and the identity of her father and brothers.

נדב וית אביהוא ית אלעזר
 וית איתמר: כד ובני קרח
 אסיר ואלקנה ואביאסף אלן
 ורעית קרח: כה ואלעזר בר
 אהרן נסיב ליה מבנת פוטיאל
 ליה לאנתו וילידת ליה ית
 פינחס אלן רישי אבהת ליואי
 לורעיתו: כו הוא אהרן
 ומשה די אמר יי להון אפיקו
 ית בני ישראל מארעא
 דמצרים על חיליהון: כז אנון
 דמלליו עם פרעה מלכא

ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר:
 כד ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה
 משפחת הקרחי: כה ואלעזר בן אהרן
 לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד
 לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים
 למשפחתם: כו הוא אהרן ומשה אשר אמר
 ידוה להם הוציאו את בני ישראל מארץ
 מצרים על צבאתם: כז הם המדברים אל-

wife. She bore him Nadav and Avihu, Elazar and Itamar. (24) The sons of Korach: Asir, Elkanah, and Aviasaf. These are the families of the Korachites. (25) Elazar the son of Aharon took one of the daughters of Putiel to himself as a wife, and she bore him Pinchas. These are the heads of the clans of the Levites, according to their families. (26) These are Aharon and Moshe to whom the Lord said; Take the Children of Israel out of the land of Egypt with their legions. (27) They are the ones who spoke to Pharaoh the king of Egypt to let the

RASHI

investigate who her brothers are [because their children will take after their mother's brother's]. (Bava Batra 110a) (25) One of the daughters of Putiel — [Put-iel was] one of the descendants of Yitro, who [before abandoning idolatry] fattened (פטטם) calves for idolatry. And also one of the descendants of Yosef who defied (פטפט) his evil impulse (see Genesis 39:12) (Bava Batra 109b). (26) These are Aharon and Moshe — who are mentioned earlier (verse 20)

whom Yocheved bore to Amram, These are Aharon and Moshe to whom the Lord said — There are places in Torah where Aharon's name precedes Moshe's, and other places where Moshe's precedes Aharon's. (See the following verse.) This is to teach us that they are equal in all respects. (Mekhilta) With their legions — [על here is not to be understood as "on" but as "with" —] with their legions, i.e., all their legions according to their tribes. There are occurrences of על which take the place of a single letter, ב, such as in "And you shall live (ועל חרבך) by your sword," (Genesis 27:40) which is the same as בחרבך. Similarly, על חרבכם "You stood by your sword" (Ezekiel 33:26), which is the same as בחרבכם. (27) They are the

רש"י

לבדוק באחיה: (כה) מבנות פוטיאל. מזרע יתרו שפטם עגלים לעבודה זרה. ומזרע יוסף שפטם בניצור: (כו) הוא אהרן ומשה. אלו שהזכרו למעלה שילדה יוכבד לעמרם. הוא אהרן ומשה אשר אמר ה'. יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן לומר לה ששקולין באחד: על צבאתם. בצבאותם כל צבאם לשבטיהם. יש על שאינו אלא במקום אות אחת. ועל חרבך תחיה כמו בחרבך. עמדתם על חרבכם כמו בחרבכם: (כז) הם המדברים וגו'. הם שנגצטוו

פְּרַעַה מִלֶּדְ-מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
 דְּמִצְרַיִם לְאֶפְקָא יְתַּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

Children of Israel out of Egypt. These are Moshe and Aharon.

RASHI

רש"י

ones who spoke ... — *It was they who were commanded and it was [only] they who fulfilled [the command, thus the verse emphasizes the exclusion of the elders who were instructed to accompany them to Pharaoh but due to their fear of Pharaoh did not carry out the instructions (See Be'eir Basadah and Rashi 5:1). These are Moshe and Aharon* — [The previous verse already confirmed that, "These are Aharon and Moshe." What is the necessity for the repetition? However,] this informs us regarding their mission and their integrity from beginning to end. [That is, they remained faithful emissaries from beginning to end] (Megillah 11a) (Gur Aryeih).
 הם שקימו: הוא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. הם בשליחותם ובצדקתם מתחלה ועד סוף:

PROPHETS Ezekiel 29-30

נביאים יחזקאל פרק כט-ל

כ פִּעַלְתוּ אֲשֶׁר-עָבַד בְּהַ נְתַתִּי לוֹ אֶת-אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר עָשׂוּ לִי נָאִם אֲדַנִּי יְדוּהָ: כֹּא בַיּוֹם הַהוּא אֶצְמִיחַ קֶרֶן לְבַיִת יִשְׂרָאֵל וְלִךְ אֲתֵן פְּתִיחוֹן-פֶּה בְּתוֹכָם וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְדוּהָ: לֹא וַיְהִי דְבַר-יְדוּהָ אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן-אָדָם הַנִּבְאָ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדַנִּי יְדוּהָ הִילִילוּ הָהָ לַיּוֹם: ג כִּי-קָרֹב יוֹם וְקָרֹב יוֹם וַתִּימַר כַּדְּנָן אָמַר יְיָ אֱלֹהִים אֵילִילוּ וְאָמְרוּ וַיִּי מִן קָדָם יוֹמָא: ג אַרְי קָרִיב יוֹמָא וְקָרִיב יוֹמָא דְעַתִּיד

(20) I have given him the land of Egypt for his labor with which he served against it, because of that which they did to Me, says the Lord God. (21) On that day will I cause the horn of the House of Israel to sprout forth, and I will open your mouth in the midst of them; and they shall know that I am the Lord. **30** (1) And the word of the Lord came to me, saying: (2) Son of man, prophesy and say, Thus says the Lord God: Wail, Alas for the day! (3) For the day is

RASHI

רש"י

(כ) פִּעַלְתוּ אֲשֶׁר עָבַד. בְּמִצְוֹתַי בְּצוּר. אֲתֵן לוֹ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם: אֲשֶׁר עָשׂוּ לִי. מִצְרַיִם רָעָה בְּמִשְׁעֲנֹתָם שֶׁהִבְטִיחוּ אֶת עַמִּי בְּעֲזָרְתָם הַבָּל:
 (20) **For his labor with which he served** — *By My command against Tyre [therefore] I give him the land of Egypt. That which they did to Me* — *Because of the evil which the Egyptians [did to Me] by being a crutch for them, for they assured them of futile assistance.*

לִידוֹהַ יוֹם עֲנָן עֵת גּוֹיִם יְהִיָּה:

לְמִיתִי מִן קֶדֶם יְיָ יוֹם עֲנָן וְיֵעַ
עֲנָן תִּבְרַע עֲמֻמָּא יְהִי:

near, the day of the Lord is near, a cloudy day; it shall be the time of the nations.

RASHI

רש"י

(3) *עת גוים* — *The time of the nations.*(ג) *עת גוים. ערן עממא:*

Writings Mishlei 13

כתובים משלי פרק יג

יג דְּבֹרֵי עַל מַלְתָּא נִתְחַבֵּל מִנְהָ
וְדִדְחַל מִפּוֹקֵדְנָא מִשְׁתַּלֵּם
טְבִיתָא: יד נִימוּסָא דְחִפְיָמָא
מְבוּעַ דְחִי לְמַסְטִי מִן פְּחָא
דְמוֹתָא: טו שְׂכֵלָא טְבָא יְהִי
חֲסִדָּא וְאַרְחָא תְקִיפָא דְבוֹזוּי
תִּיבְד: טז כֹּל עֲרִימָא עֲבִידִתִּיהָ

יג בּוֹ לְדַבֵּר יִחַבֵּל לוֹ וַיֵּרָא מִצּוּהָ הוּא יִשְׁלָם:
יד תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לְסוּר מִמַּקְשֵׁי מוֹת:
טו שְׂכֵל־טוֹב יִתְּנֶהוּ וְדָרֶךְ בְּגַדִּים אֵיתָן: טז כָּל־
עָרוּם יַעֲשֶׂה בְדַעַת וַיִּכְסֵּיל יִפְרֹשׂ אֹלֶת: יז מְלַאֲךְ
רָשָׁע יִפְּלֵ בְרַע וְצִיר אֲמוּנִים מִרְפָּא:

מדעעתא וסכלא פרס ליה לשטיוותא: יז שליחא בישא יפל בבישתא ואוגדא מהימנא אסיא הוא:

(13) Whoever despises the word causes himself injury; but he who fears the commandment shall be rewarded. (14) The Torah of the wise is a fountain of life, to depart from the snares of death. (15) Good sense grants favor; but the way of the faithless is harsh. (16) In everything a clever man acts with knowledge; but a fool lays bare his folly. (17) A wicked messenger falls into evil; but a faithful envoy brings healing.

RASHI

רש"י

(13) **Whoever despises the word** — *One who despises one of the words of the Torah is pledged to it [i.e., punished for it].* **ישלם** — *Is rewarded.* (15) **But the way of the faithless is harsh** — *Harsh for him and for others.* (16) **יפרש אולת** — *Announces his folly.* (17) **A wicked messenger** — *this is the wicked Bilaam.* **But a faithful envoy** —

(יג) בּוֹ לְדַבֵּר. הַבּוֹזֵה אֶחָד מִדְּבָרֵי תוֹרָה טוֹף מִתְמַשְׁכֵּן עָלָיו: יִשְׁלָם. יִקְבַּל שָׂכָר: (טו) וְדָרֶךְ בְּגַדִּים אֵיתָן. קָשָׁה לוֹ וְלֹא־חָרִים: (טז) יִפְרֹשׂ אֹלֶת. מְכַרִּיז אֹלֶתוֹ: (יז) מְלַאֲךְ רָשָׁע. זֶה בְּלָעַם הַרְשָׁע: וְצִיר אֲמוּנִים. זֶה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ ע"ה:

this is Moshe our teacher.

Mishnah Zevachim, chapter 14

משנה זבחים פרק יד

א פֶּרֶת חֲטָאת שְׁשֻׁרְפָה חוּץ מִגִּתָּהּ, וְכֵן שְׁעִיר רַבְּנוּ עוֹבְדֵיהָ מִבְּרִטְנוֹרָא

א פֶּרֶת חֲטָאת. פָּרָה אֲדוּמָה. שְׂנַאמֵר בַּהּ חֲטָאת הִיא: חוּץ מִגִּתָּהּ. מַעֲרֵכָה שֶׁל עֲצִים מְסוּדָרִים כְּמִין גֵּת הֵיוּ עוֹשִׂים לָהּ בַּמְקוֹם שֶׁשׁוֹחֲטִים אוֹתָהּ בַּהַר הַמְשֻׁחָה כְּנֶגֶד פֶּתְחוֹ שֶׁל הַיִּכָּל. וְאִם שִׁחְטָהּ חוּץ לַמְקוֹם הַהוּא פְּסוּלָה. אֲבָל אֵינּוּ חַיִּיב

[i.e., the red cow] outside its cavity [on the Mount of Olives opposite the Holy of Holies where the red cows were burned (see Bartenurah, Middot 2:5)], and so, too, if one offered the scapegoat [which was cast off to the desert] outside [the Temple Courtyard], he is not liable, because it says: “[Any man ... who slaughters an ox ... outside the camp.] But does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment [... and that man shall be cut off,]” (Leviticus 17:4) [which intimates that for] that which is not eligible to come to the entrance of the Tent of Appointment, one is not liable on its account

[if offered outside the Temple Courtyard]. (2) A *rova* and *nirva* [animals, male or female used bestially], and an animal that had been set aside [for an idolatrous sacrifice] or that had been worshipped [as an idol], or that which was a [prostitute's] fee, or exchanged [for a dog], or that which was *kilayim* [a hybrid, the offspring of two heterogeneous animals, e.g., a goat and a sheep], or a *treifah* or an animal calved by Caesarean section: If one offered these outside [the Temple Courtyard], he is not liable, because it says: “[But does not bring it ...] before the Sanctuary of the Lord” (Leviticus 17:4) — that which is not eligible to come before the “Sanctuary of the Lord” [i.e., is not a valid sacrifice], for that one is not liable [if slaughtered outside] on its account. [As for] blemished animals, whether with permanent blemishes or with temporary blemishes: if one offers them outside, he is not liable. Rabbi Shimon says; [If one offers] animals with permanent blemishes [outside], he is not liable; [however, if one offers] animals with temporary blemishes [since, these, when their blemishes would have healed in the future, would have become valid for sacrifices]; he [therefore] violates a negative injunction [by slaughtering them outside]. [Regarding] turtledoves before their time [turtledoves may be offered only when fully mature] and young pigeons after their time [pigeons may be offered only before their maturity]: If one offered them outside [the Temple Courtyard], he is not liable. Rabbi Shimon says; [If one offers] young pigeons after their time, he is not liable; [however, if he offers] turtledoves before their time [since, these

רבנו עובדיה מברטנורא

עליה משום שוחט קדשים בחוץ, דרחמנא פטריה מדכתיב ואל פתח אהל מועד לא הביאו, ומדקפיד קרא לענשו שלא הביאו, שמע מינה בעומד להביאו שם משתעי קרא: **כל שאינו ראוי לבוא וכו'.** שאינו עתיד להקריב: **ב בלא תעשה.** הואיל וראויין לבוא לאחר זמן אין בהם כרת אלא לאו גרידא דלא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום (דברים יב): **תורים שלא הגיע זמנן.** [כדתנן בחולין (דף כב:) משיחיהבו כשרין ומקמי הכי פסולין] דתורין גדולים ולא קטנים בעינן: **ובני יונה שעבר זמנן.** דבני יונה קטנים ולא גדולים, ופסולים מתחילת הציהוב ואילך: **בלא תעשה.** הואיל וראויין לאחר זמן יש בהן לא תעשה לשוחטין בחוץ: **אותו ואת בנו.** ששחט אחד מהן ובא להקריב השני בו ביום ואסור משום אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד (ויקרא כב): **ומחוסר זמן.** בין שהוא מחוסר זמן בגופו שלא היה שבעת ימים תחת אמו, בין שהבעלים מחוסרים זמן כדמפרש לקמן. וצריכא לאשמועינן פלוגתא דרבי שמעון ורבנן

המשתלח שהקריבו בחוץ, פטור, שנאמר (ויקרא יז), ואל פתח אהל מועד לא הביאו, כל שאינו ראוי לבוא אל פתח אהל מועד, אין חביבין עליו: **ב הרובע, והנרבע, והמקצה, והנעבד, והאתנן, והמחיר, והפלאים, והטרפה, ויוצא דפו, שהקריבין בחוץ, פטור, שנאמר (ויקרא יז), לפני משכן ה', כל שאינו ראוי לבוא לפני משכן ה', אין חביבין עליו. בעלי מומין, בין בעלי מומין קבועים בין בעלי מומין עוברים שהקריבין בחוץ, פטור. רבי שמעון אומר, בעלי מומין קבועים, פטור. ובעלי מומין עוברים, עוברים בלא תעשה. תורים שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן שהקריבין בחוץ, פטור. רבי שמעון אומר, בני יונה שעבר זמנן, פטור. ותורים שלא**

in the future, when they would come of age become valid for sacrifices, therefore], he violates a negative injunction [as will be explained later]. [One who offers outside] an animal together with its offspring [on the same day, thus transgressing “You must not slaughter the mother animal and its offspring in one day” (Leviticus 22:28)], and [one who offers outside the Temple Courtyard an animal] before its time [i.e., before the eighth day, thus transgressing “It must remain with its mother for seven days,” (Exodus 22:29) since these are not viable sacrifices he] is not liable. Rabbi Shimon says; He transgresses a negative injunction, for Rabbi Shimon maintained; Whatever is eligible [as a sacrifice] later [even though it is not eligible presently, if slaughtered outside the Temple Courtyard] involves a negative injunction [of “Do not do as all the things that we do here this day; every man doing whatever is proper in his eyes.” Moshe *Rabbeinu* taught that when you come to Israel, your freewill offerings may be offered on *bamot* (i.e., altars outside the Sanctuary), but obligatory offerings are prohibited and therefore, are temporarily withheld from being offered until the *Mishkan* was built in Shiloh. Thus, according to Rabbi Shimon, obligatory offerings are considered offerings not yet of age, i.e., they are before their time, since the *Mishkan* was not yet built. And it is regarding these offerings that Moshe *Rabbeinu* states: “Do not do” (Gemara, Zevachim 114.)] but does not involve *karet*. But the Sages maintain; whatever [is presently not a valid sacrifice and] does not involve *karet*, does not involve a negative injunction [the *halachah* follows this view]. (3) [The exemption from the prohibition of slaughtering outside the Temple Courtyard of] “Before its time” [mentioned in the previous Mishnah] applies both to itself [the sacrifice itself was not yet of age] and to its owner [the person was not yet eligible to offer a sacrifice]. What is considered “Before its time” as applied to its owner? If a *zav* (Leviticus 15:13-14) or a *zavah* (ibid. 15:28-30) [before the eighth day], a woman after childbirth [but before the fortieth day for a male and the eightieth day for a female (ibid. 12:3-6)], or a leper [before the eighth day (ibid. 14:10)], offered their sin-offering or [in the case of lepers] their guilt-offering outside [the Temple Courtyard], they are not liable; [but if they (the *zav*, *zavah*, the woman and the leper) offered] their burnt-offerings or [in the case of Nazirites] their peace-offerings [before their time] outside, they are liable [since these can be offered at any time as freewill offerings]. If one offers the flesh of a sin-offering, or the flesh of a guilt-offering, or the flesh of sacred sacrifices of the highest degree, or flesh of sacrifices of the lesser degree, or the remainder of

רבנו עובדיה מברטנורא

בכולהו, דאי אשמועינן בבעלי מומין, בהא קאמרי רבנן משום דמאיסי, אבל תורים ובני יונה דלא מאיסי אימא מודו ליה לר' שמעון. ואי אשמועינן תורים ובני יונה, משום דלא חוו ואידחו, אבל בעלי מומין דחוו ואידחו אימא מודה להו ר' שמעון לרבנן. ואי תנא הני תרתי, משום דפסולא דגופא, אבל אותו ואת בנו דפסולא מעלמא קאתי להו אימא מודו ליה רבנן לר' שמעון. צריכא. ואין הלכה כר' שמעון; **ג' הזב והזבה שהקריבו בחוץ.** בתוך ימי ספרן; והיולדת. שהקריבה בתוך מלאת: **פטורים.** שאין מתקבלין לא לחובה ולא לנדבה; **ואשמים.** בגמרא פריך, זב חובה ויולדת בני

הגיע זמנו, בלא תעשה. אותו ואת בנו ומחסר זמן, פטור. רבי שמעון אומר, הרי זה בלא תעשה, שהיה רבי שמעון אומר, כל שהוא ראוי לבוא לאתר זמן, הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת, והכמים אומרים, כל שאין בו כרת, אין בו בלא תעשה: **ג' מחסר זמן, בין בגופו בין בבצעליו.** איזה הוא מחסר זמן בבצעליו, הזב, והזבה, ויולדת, ומצורע, שהקריבו חטאתם ואשמים בחוץ, פטורין. עולותיהן ושלמיהן בחוץ, חיבין. המעלה מבשר חטאת, מבשר אשם, מבשר קדשי קדשים, מבשר קדשים קלים, ומותר העמר,

the omer [after its three fingers-full was removed], or the two loaves, or the showbread, or the remainder of meal-offerings; or if he pours [the oil onto the meal-offering], or mingles [it with flour], or breaks up [the meal-offering cakes], or salts [the meal-offering], or waves it, or presents [it opposite the southwest corner of the altar], or sets the Table [with the showbread], or trims the lamps, or takes off the three

fingers-full, or receives the blood — [if he does any of these] outside [the Temple Courtyard], he is not liable [since the verse states: “Any man ... who **brings up a burnt-offering** or (any other) sacrifice, but does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment to sacrifice it to the Lord, then that man will be cut off from his peoples.” (Leviticus 17:8-9) We deduce from here that only when performing outside the Temple Courtyard such acts which are similar to the actual bringing up of a sacrifice upon the altar i.e., the last and finishing rite of the service, is there liability]. Nor is one liable by performing any of these acts on account of *zarut* [the prohibition of a *zar* i.e., a stranger, one who is not a priest, only a stranger who completes the service would be liable], nor [is there liability for a priest who performed the aforementioned rites within the Temple on account of] impurity, or lack of [priestly] vestments, or the non-washing of hands and feet [although those rites performed are not valid]. (4) Before the *Mishkan* was set up, *bamot* [i.e., altars outside the Sanctuary] were permitted and the services were performed by the firstborn; after the *Mishkan* was set up, *bamot* were forbidden and the services were performed by priests. Sacred sacrifices of the highest degree were [then] eaten inside the curtains [of the *Mishkan* Courtyard], and lesser sacrifices [were

ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושיירי מנחות, היוצק, הבולל, הפותת, המולח, המניף, המגיש, המסדר את השלחן, והמטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ, פטור. אין חיבין עליו לא משום זרות, ולא משום טמאה, ולא משום מחסר בגדים, ולא משום רחוץ ידים ורגלים: ד עד שלא הוקם המשכן, היו הבמות מתרות, ועבודה בבכורות. משהוקם המשכן, נאסרו הבמות, ועבודה בבכנים. קדשי קדשים, נאכלים לפני מן הקלעים. קדשים קלים, בכל מחנה

רבנו עובדיה מברטנורא

אשם נינהו. ומשני, תני מצורע בהדיהו, שהמצורע מביא אשם: **עולותיהן ושלמיהן**. בגמרא פריך. הני בני שלמים נינהו. ומשני, תני נזיר בהדיהו, שהנזיר מביא שלמים: **בחוץ חיבין**. שהן מתקבלות בפנים נדבה לשמן לאחר שהקריבו חטאתם והמצורע את אשמו: **מבשר חטאת מבשר אשם** כו'. דכל הני נאכלים לכהנים ואינן קרבים לגבי מזבח, ורחמנא אמר (שם י) אשר יעלה עולה או זבח, מה עולה שהיא קרבה על גבי מזבח, אף כל שהוא קרב על גבי מזבח: **מבשר קדשי קדשים**. כבשי עצרת שהם שלמי צבור ויש להם תורת קדשי קדשים: **היוצק**. השמן על המנחה: **הבולל. הפותת**. הבולל המנחה בשמן. ופותתה פתים: **המניף. המגיש**. שמניף את המנחה שטעונה תנופה. ומגישה בחוץ. המנחה שהיא טעונה הגשה בפנים בקרן דרומית מערבית כדכתיב (ויקרא ב) והגישה אל המזבח: **המסדר**. לחם הפנים על השלחן: **פטור**. דאמר קרא אשר יעלה עולה או זבח, מה העלאה שהיא גמר עבודה, אף כל שהוא גמר עבודה, יצאו אלו שאין אחד מהן גמר עבודה: **אין חיבין עליו משום זרות**. אם עשה זר אחת מכל העבודות הללו, כגון שבלל או פתת וכו'. וכן טמא, או מחוסר בגדים, או מי שאינו רחוץ ידים ורגלים, אינו חיב מיתה אע"פ שנפסל אותו דבר שעבד בו: **ד והעבודה בבכורות**. דכתיב (שמות כד) וישלח את נערי בני ישראל, אלו הבכורות שהעבודה בהם: **משהוקם המשכן נאסרו הבמות**. דכתיב (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא הביאו, מכלל דבאהל מועד תלי איסורא. ודוקא לישראל נאסרו הבמות. אבל נכרים מותרים להקריב לשמים בכל מקום ואפילו בזמן הזה. ואסור

eaten] anywhere in the camp of the Israelites. (5) When they [crossed the Jordan with Yehoshua and] came to Gilgal, *bamot* were [again] permitted [for sacrifices of the individual while communal sacrifices were offered only in the *Mishkan* at Gilgal]. Sacred sacrifices of the highest degree were eaten inside the curtains [of the *Mishkan*], and

lesser sacrifices [were eaten] anywhere [this *Mishkan* lasted during the fourteen years of the capture and division of the Land of Israel]. (6) When [afterwards] they came to [and built the *Mishkan* of] Shiloh, *bamot* were [again] forbidden. There [the *Mishkan*] had no roof, but [consisted of] a stone edifice [i.e., four walls of stone] covered [on top] with curtains, and that was the “resting place” [referred to in Scripture, the verses read: “Do not do as all the things that we do here this day; every man (doing) whatever is proper in his eyes. For you have not yet come to the **resting place** and inheritance And you will cross the Jordan, and settle in the Land And it will be, that the place which the Lord your God will choose in which to establish His Name — there will you bring all that I command you: Your burnt-offerings, and your sacrifices” (Deuteronomy 12:9-11) i.e., the verses prohibit *bamot* once “the resting place” had been reached and “the resting place” refers to Shiloh]. Sacred sacrifices of the highest degree were eaten inside the curtains, and lesser sacrifices and second tithes [regarding which Scripture states; “But you must only eat them before the Lord your God, in the place which the Lord your God will choose” (ibid. 12:19), were eaten] from wherever [Shiloh] could be seen. (7) When [Shiloh was destroyed by the *Plishtim* during the days of Eli (see I Samuel Chapter 4)] they came to Nov [and set up the *Mishkan* there] and [after it was destroyed in the times of King Shaul (see ibid. Chapters 21-22) they came] to Givon [and set up the *Mishkan* there], *bamot* were [once again] permitted. Sacred sacrifices of the highest degree

רבנו עובדיה מברטנורא

לישראל להיות שלוחם להקריב, ולא לסייעם. אבל להורות להם סדר הקרבה שרי: ה באו לגלגל. ולא היה שם בית אלא יריעות המשכן של מדבר: הותרו הבמות. דרחמנא אמר אשר ישחט במחנה וכו' ואל פתח אהל מועד לא הביאו, פרט לגלגל שלא היה שם מחנה, שכבר בטלו המחנות והתחילו להיות נפוצים בכל הארץ. ומהאי טעמא נמי קדשים קלים נאכלין בכל מקום, שהרי לא היה שם מחנה כמו שהיה במדבר: ו באו לשילה נאסרו הבמות. דכתיב (דברים יב) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה, מכלל דכשיבואו אל המנוחה, הבמות אסורות. ומנוחה זו שילה שהיתה שם מנוחה שלא היו נוסעים ממקום למקום כמו במדבר: בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן. דכתיב (שמואל א א) ותביאנהו בית ה' שילה, אלמא בית היה, וכתיב (תהלים עח) ויטוש משכן שילה, אלמא של יריעות היה, מלמד שלא היה שם תקרה אלא בית של אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה: ומעשר שני בכל הרואה. ולעיל לא תני מעשר שני, לפי שכל ארבע עשרה שנה שהיו בגלגל לא נתחייבו במעשרות עד שכבשו וחלקו. ובכל הרואה היינו בכל מקום שרואין משם שילה, דאמר קרא (דברים יב) השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה, בכל מקום אשר תראה אי אתה מעלה, אבל אתה אוכל בכל מקום אשר אתה רואה: ז באו לנוב ולגבעון. כשחרבה שילה לסוף שלש מאות ושבעים חסר אחת שהיה המשכן שם, ונלקח הארון בימי עלי. באו לנוב, וחרבה נוב בימי שאול ובאו לגבעון. וכל ימי נוב וגבעון היו חמשים ושבע שנה, וכל זמן זה היו הבמות מותרות, דרחמנא אמר באיסור הבמות כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, מנוחה זו שילה, נחלה זו ירושלים, ולמה חלקן הכתוב אלא כדי ליתן היתר לבמות בין זו לזו:

ישראל: ה באו לגלגל והתרו הבמות. קדשי קדשים, נאכלים לפני מן הקלעים. קדשים קלים, בכל מקום: ו באו לשילה נאסרו הבמות. לא היה שם תקרה, אלא בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן, והיא היתה מנוחה. קדשי קדשים נאכלים לפני מן הקלעים. קדשים קלים ומעשר שני, בכל הרואה: ז באו לנוב ולגבעון התרו הבמות. קדשי

were eaten inside the curtains, and lesser sacrifices [and the second tithes were eaten] in all the cities of Israel. (8) When they came to Yerushalayim, *bamot* were forbidden and were never again permitted [even after the Temple was destroyed], and that was the “inheritance” [referred to in Scripture, where the verse reads; “For you have not yet come to the resting place and **inheritance**” (Deuteronomy 12:9) the verse prohibits *bamot* once the “inheritance” had been

reached and “inheritance” refers to Yerushalayim]. Sacred sacrifices of the highest degree were eaten inside the curtains [i.e., within the Temple Courtyard], while lesser sacrifices and second tithes inside the walls [of Yerushalayim]. (9) All sacrifices consecrated while *bamot* were forbidden and offered outside while *bamot* were forbidden, involve a positive and negative transgression. [The positive: “And it will be, that the place which the Lord your God will choose in which to establish His Name — there will you bring all that I command you. (Deuteronomy 12:11) The negative: “Guard yourself, lest you offer your burnt-offerings in any place that you will see.” (ibid. 12:13)], and one is liable *karet* on their account [Scripture states: “But does not bring it to the entrance of the Tent of Appointment to sacrifice it to the Lord, then that man will be cut off from his peoples. (Leviticus 17:9)] If one consecrated them while *bamot* were permitted, but offered them outside when *bamot* were forbidden, they involve a positive and a negative injunction, but one is not liable to *karet* on their account [Scripture states: “In order that the Children of Israel will bring their offerings which they sacrifice on the open field, **and bring them to the Lord**, to the entrance of the Tent of Appointment ... **And they must not offer** their sacrifices any more, to the demons after which they stray. **This will be** an eternal statute for them, for all their generations” (ibid.17:5-7). The Gemara (106b) explains that these verses are referring to a case where one consecrated a sacrifice while *bamot* were permitted, but offered it when they were forbidden, thus the positive injunction begins with: “**and bring them to the Lord**” and the negative injunction with: “**And they must not offer**” and he is not liable to *karet* since the verse says: “**this will be**” i.e., liability is only for that which is stated here, meaning the positive and negative injunctions, but not *karet*.] If one consecrated them when *bamot* were forbidden, and offered

רבנו עובדיה מברטנורא

קדשים קלים בכל ערי ישראל. והוא הדין למעשר שני. שהרי הקישן הכתוב דכתיב (שם) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגגן וגוי וכל נדריך אשר תדור, בזמן שקדשים קלים טעונים הבאת מקום, אף מעשר שני טעון הבאת מקום. בזמן שקדשים קלים בכל ערי ישראל, אף מעשר שני בכל ערי ישראל: **ח והיא היתה נחלה.** האמורה בתורה כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, דמשמע משתבואו אל הנחלה יאסרו הבמות: **ט הרי אלו בעשה.** דשמה תביאו את עולותיכם, דמשמע אבל לא בבמה, ולא הבא מכלל עשה עשה. אי נמי עשה והביאום לה, ולא תעשה דהשמר לך פן תעלה עולותיך, וכל מקום שנאמר השמר פן ואל, אינו אלא לא תעשה: **ואין חייבין עליהם כרת.** כיון שהקדישן בשעת היתר הבמות, שאין המקריב בחוץ חייב כרת אלא על קרבן שאם הקריבו בחוץ בשעת הקדשו היה חייב, דומיא דמדבר, דבכרת דשוטי חוץ כתיב (ויקרא יז) חוקת עולם תהיה זאת להם, זאת להם ואין אחרת להם:

them when *bamot* were permitted, they involve [liability for] a positive injunction [since at the time of consecration there was the injunction of “And bring them to the Lord, to the entrance of the Tent of Appointment,” (ibid. verse 5) and he waited until such time that he could not do so], but they do not involve a negative injunction [and most certainly not *karet* since the

offering was in fact sacrificed when *bamot* were permitted]. (10) The following sacrifices were [only] offered in the *Mishkan* [at Gilgal, Nov and Givon although *bamot* were permitted]: sacrifices consecrated for the *Mishkan* [such as] communal sacrifices were offered in the *Mishkan*, while individual sacrifices were offered at a *bamah*. If individual sacrifices were consecrated for the *Mishkan* [i.e., he stated at its consecration his intention of offering it at the *Mishkan*], they must be offered in the *Mishkan*; yet if one offered them at a *bamah*, he is not liable. In which ways did the minor *bamah* [of the individual] and the great *bamah* [i.e., the altar at the *Mishkan*] differ? [Regarding] the leaning [of hands upon the sacrifice], slaughtering in the north, sprinkling [the blood] around [the altar on its two corners, so that it touches all four sides], waving and presenting [meal-offerings. All the aforementioned were performed at the great *bamah*, but were not performed at the individual minor *bamah*. Regarding the leaning of hands, the verse states: “**before the Lord** ... he should lean his hand” (Leviticus 1:3-4); regarding slaughtering in the north, the verse states: “And he should slaughter it on the northern side of the altar, **before the Lord**” (ibid. verse 11); regarding sprinkling, the verse states: “and splash the blood upon **the altar**, around” (ibid. verse 5); regarding waving, the verse states: “A wave-offering **before the Lord**” (ibid. 7:30); regarding presenting, the verse states: “who should then bring it close **to the altar**” (ibid. 2:8) thus all these verses exclude a *bamah*]. Rabbi Yehudah says; [Since the verse which refers to *bamot* says: “Their **offerings which they sacrifice**” (ibid. 17:5, see previous Mishnah) this proves that] there were no meal-offerings at a *bamah* [even at the *bamah gedolah* of the *Mishkan*]. And [they also differ regarding the requirements of] priesthood [the verse states: “And the **priest** will then splash the blood **upon the altar** of the Lord at the entrance of the Tent of Appointment (ibid. 17:6). We deduce from here that priesthood is only necessary when officiating “upon the altar”], priestly vestments [the verse states: And they will be upon Aharon and his sons ... **to serve in the Holy** (Exodus 28:43)], service vessels [the verse states; “They shall take all the utensils

רבנו עובדיה מברטנורא

הקדישן בשעת איסור הבמות. מזההיא שעתא קרינן בהו והביאום לה; וכיון שהמתין עד שלא יכול לקיימו, נתבטל העשה על ידו, אבל לאו וברת ליכא, דאזהרה ועונש בשעת הקרבה כתיבי, והרי הותרו הבמות: **ואלו קדשים קרבים במשכן**. כגון בזמן הגלגל ונוב וגבעון שהיה שם משכן והיו הבמות מותרות, אלו קדשים צריכין להקריבן במשכן ולא בבמה: **קדשים**. שסתמן הוקדשו למשכן, ומאי ניהו קרבנות צבור: **קרבנות יחיד**. סתמן לבמה: **קרבנות יחיד שהוקדשו למשכן**. שפירש בשעת הקדשן על מנת להקריבן במשכן; **ואם הקריבן בבמה פטור**. מאזהרה ומעונש. שהרי הותרו הבמות. ומיהו אסור לשנות, דכתיב (דברים נג) מוצא שפתך תשמור ועשית: **במות צבור**. גלגל ונוב וגבעון: **סמיכה**. דכתיב לפני ה' סמך, שאין סמיכה בבמה: **שחיטת צפון**. דכתיב (ויקרא א) צפונה לפני ה', ואין צפון

והקריבן בשעת הותר במות, הרי אלו בעשה ואין בהם בלא תעשה: **אלו קדשים קרבים במשכן, קדשים שהקדשו למשכן**. קרבנות הצבור, קרבים במשכן. וקרבות היחיד, בבמה. קרבנות היחיד שהקדשו למשכן, יקרבו במשכן. ואם הקריבן בבמה, פטור. מה בין במת יחיד לבמת צבור. סמיכה, ושחיטת צפון, ומתן סביב, ותנופה, והגשה. רבי יהודה אומר, אין מנחה בבמה, וכהון, ובגדי שרת, וכלי שרת,

with which they **serve in the holy** (Numbers 4:12)], a sweet odor [which only comes from raw and not previously cooked flesh, the verse states: “On the **altar** ... a pleasing fragrance to the Lord”], the [red] line of demarcation [separating the upper and lower altar] for [the purpose of the sprinkling of] the blood, [the verse states regarding the altar: “the netting (extending down) until the **mid-point of the Altar**,” (Exodus 27:6)] and the washing of hands and feet [the verse states: “When they come to the **Tent of Appointment**, they shall lave” (ibid. 30:20)]. However, [regarding the law of *pigul*, i.e. during the sacrificial proceedings, he had the intent to eat or offer up its flesh after its proper] time, [the law of] *notar* [i.e., the burning of flesh which remained after its permitted time] and [the prohibition against performing sacrificial procedures during a] defilement, they were alike.

רבנו עובדיה מברטנורא

בבמה: ומתן סביב. שתי מתנות שהן ארבע דכתיב בהו (שמות כט) את הדם על המזבח סביב ולא בבמה: תנופה. דכתיב תנופה לפני ה', ואין תנופה בבמה: והגשה. דכתיב (ויקרא ב) והגשה אל המזבח, ואין הגשה בבמה: אין מנחה בבמה. דזבחים אמר קרא בבמה, ולא מנחות: כיהון. דכתיב (שם יד) וזרק הכהן את הדם על המזבח, מזבח צריך כהן, ואין במה צריכה כהן: ובגדי שרת. דכיון דאין צריך כהן אין כאן מקום לבגדי שרת, דבבגדי שרת כתיב (שם ו) ילבשם הכהן: וכלי שרת. דבכלי שרת כתיב (שמות כח) לשרת בקודש, ולא בבמה: וריח ניחוח. אברים שצלאן והעלן, אין בהן משום ריח ניחוח. ודוקא במזבח דכתיב ריח ניחוח לה'. אבל בבמה אפילו צלאן והעלן אין בכך כלום: ומחיצת דמים. חוט הסקרא להבדיל בין דמים התחתונים לדמים העליונים, ואין חוט הסקרא בבמה דכתיב (שם כו) והיתה הרשת עד חצי המזבח, ולא בבמה: רחון ידיים ורגלים. דכתיב (שם ל) בבואם אל אהל מועד ירחצו מים, ולא בבמה: הזמן. אם חשב על הקרבן לאכלו חוץ לזמנו: והטמא. אע"פ שזר כשר להקריב בבמה, אין טמא מקריב בבמה:

Gemara Zevachim, 119a

גמרא זבחים דף ק"ט ע"א

[The Mishnah states:] “When they came to Yerushalayim [*bamot* were forbidden and were never again permitted].” Our Rabbis taught: “For you have not yet come to the resting place and inheritance” (Deuteronomy 12:10) “Resting place” alludes to Shiloh; “Inheritance,” to Yerushalayim. And thus it says, “My inheritance has become to Me as a lion in the forest [who raised her voice against Me];” (Jeremiah 12:8) and it says, “Is My inheritance unto Me as a speckled bird of prey, and the birds of prey around her?” (ibid. verse 9) [Thus in both verses “Inheritance” refers to Yerushalayim]; this is Rabbi Yehudah's opinion. Rabbi Shimon says: “Resting place” alludes to Yerushalayim; “Inheritance,” to Shiloh, as it is said, “This is My resting place forever; here will I dwell, for I have desired it;” (Psalms 132:14) and it says, “For the Lord has chosen Zion; He has desired it for His

באו לירושלם וכולי. תנו רבנן (דברים י"ב) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה. מנוחה זו שילה. נחלה זו ירושלים ואומר (ירמ' י"ב) היתה לי נחלתי כארצה ביצר ואומר (שם) העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה ואומר (תהלים קל"ב) זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי איתיה ואומר (שם)

habitation.” (ibid. verse 13) According to the view that “Resting place” alludes to Shiloh, it is well: Therefore, it is written [in the proper order], “To the resting place” [i.e., Shiloh] “And inheritance” [i.e., the Temple]. But on the view that “Resting place” alludes to Yerushalayim while “Inheritance” alludes to Shiloh, [Moshe] should say, “To the inheritance and to the resting place?” — This is what he means: Not only have you not reached the “Resting place” [Yerushalayim], you have not even reached the “Inheritance” [Shiloh]. The School of Rabbi Yishmael taught: Both [words] allude to Shiloh [and yet *bamot* were still permitted after the destruction of Shiloh since he maintains that even after the destruction of the Temple, *bamot* were permitted (see Megillah 10a)]. Rabbi Shimon ben Yochai says: Both allude to Yerushalayim [thus *bamot* were forbidden only after the Temple was built]. It is well according to the view that “Resting place” alludes to Shiloh [and] “Inheritance” to Yerushalayim, or the reverse; therefore, it is written [“To the” twice], “**To the** resting place and **to the** inheritance” [thus indicating two places]. But according to the view that both allude to Shiloh or both allude to Yerushalayim, he should say, “To the resting place and inheritance?” This is a difficulty. According to the view that both allude to Shiloh it is well: “Resting place” means when they rested from conquest, while [it is called] “Inheritance” because there they divided their inheritance, as it is said: “And Yehoshua cast lots for them in Shiloh before the Lord; and there Yehoshua divided the Land for the Children of Israel, according to their divisions.” (Joshua 18:10) But according to the view that both allude to Yerushalayim, “Inheritance” is fine, as it means the eternal inheritance; but why is it called “Resting place?” — It was the place where the Ark rested, as it is written (see Rashi who brings the verse): “Arise, O Lord, to Your resting place, You, and the Ark of Your strength.” According to the view that both allude to Yerushalayim, but that [during the period of] Shiloh, *bamot* were permitted, it is fine; therefore it is written: “So Manoach took the kid with the meal-offering, and offered it upon the rock unto the Lord” [i.e., on a *bamah*]. (Judges 13:19) But according to the view that both allude to Shiloh, and *bamot* were [then] forbidden, how [can we say], “And offered it upon the rock unto the Lord?” — It was a special dispensation. The School of Rabbi Yishmael taught as Rabbi Shimon ben Yochai, who maintained: Both allude to Yerushalayim. And your token is, One man [Rabbi Shimon ben Yochai] attracted [many] men. [The School of Rabbi Yishmael, to his view.]

כי בחר ה' בציון אלה למושב לו. בשלמא למאן דאמר מנוחה זו שילה היינו דכתיב (דברים י"ב) אל המנוחה ואל הנחלה אלא למאן דאמר מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה. אל הנחלה ואל המנוחה מבועי ליה. הכי קאמר לא מבועי מנוחה דלא מטיתו אלא אפילו לנחלה נמי לא מטיתו. תנא דבי רבי ישמעאל זו וזו שילה. רבי שמעון בן יוחאי אומר זו וזו ירושלים בשלמא למאן דאמר מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים אי נמי איפכא היינו דכתיב (שם) אל המנוחה ואת הנחלה. אלא למאן דאמר זו וזו שילה או זו וזו ירושלים מנוחה ונחלה מבועי ליה קשיא. בשלמא למאן דאמר זו וזו שילה מנוחה נחלה זו דפלגו התם נחלות דכתיב (יהושע י"ח בשנוי לשון) ויחלק להם יהושע ויפל להם גורל בשילה על פי ה'. אלא למאן דאמר זו וזו ירושלים בשלמא נחלה נחלת עולמים אלא מנוחה מאי מנוחה. מנוחת ארון דכתיב ויהי כנוח הארון. בשלמא למאן דאמר זו וזו ירושלים אכל שילה הוה שריא במות היינו דכתיב (שופטים י"ג) ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנוחה ויעל על הצור לה' אלא למאן דאמר זו וזו שילה ובמות הוה אסירן מאי ויקח מנוח. הוראת שעה היתה. תנא דבי רבי ישמעאל כרבי שמעון בן יוחאי דאמר זו וזו ירושלים וסימנך משכי גברא לגברי:

וזהר דף ל"ב ע"א.

ותא חזי ארבע מאה שנין קנימא תהוא ממנא דבני ישמעאל ובעא קמי קדשא בריה הוא אמר ליה מאן דאתגזר אית ליה חולקא בשמך. אמר ליה אין. אמר ליה והא ישמעאל דאתגזר ולא עוד אלא דאתגזר בר תליסר שנין אמאי לית ליה חולקא בך כמו יצחק. אמר ליה דא אתגזר בךקא יאות ובתקוני ודא לאו הכי. ולא עוד אלא דאלין מתדבקין בי בךקא יאות לתמנייא יומין ואלין רחיקין מני עד כמה ימים. אמר ליה ועם כל דא בין דאתגזר לא יאה ליה אנר סב בגיגיה. ווי על תהוא זמנא דאתיליד ישמעאל בעלקא ואתגזר. מה עבד קדשא בריה הוא ארחיק להו לבני ישמעאל מדבקותא דלעילא ויהב להו חולקא לתתא בארעא קדישא בגין תהוא גזירו דהוון. וזמנין בני ישמעאל למשלט בארעא קדישא פד איהו ריקנייא מכלא זמנא סגי כמה דגזירו דלהון בריקנייא בלא שלימו. ואינון ועבבון להון לבני ישראל לאתבא לדוכתייהו עד דישתלים תהוא זכותא דבני ישמעאל. (ויקרא ס"ט א) וזמנין בני ישמעאל לאתערא קרבין תקיפין בעלקא ולאתפגשא בני אדום עליהו ויתערו קרבא בהו חד על זמא וחד על גשמתא וחד סמוך לירושלם וישלטון אלן באלן וארעא קדישא לא יתמסר לבני אדום. בההוא זמנא יתער עמא חד מסייפי עלמא על רומי תייבא ויגת בה קרבא תלת ירחין ויתפגשו תמן עממייא ויפלון בידיהו עד דיתפגשו כל בני אדום עלה מכל סייפי עלמא. וכדין יתער קדשא בריה הוא עליהו תדא הוא דכתיב (ישעיה ל"ד) כי זבח לוי בבצרה וגומר. ולבתר דא מה כתיב לאחוזו בכנפות הארץ וגומר וישצי לבני ישמעאל מינה ויתבר כל חילין דלעילא ולא ישתאר חילא לעילא על עמא דעלקא אלא חילא דישראל בלחודוי. תדא הוא דכתיב (תהלים קכ"א) וי צלף על יד ימינך בגין דשמא קדישא בימינא ואורייתא בימינא ועל דא בימינא תליא כלא ותנין דבעי לוקפא ימינא על שמאלא כמה דאוקמוה דכתיב (דברים ל"ג) מימינו אש דת למו ובזמנא דאתי (תהלים ס) הושיעה ימינך ונעני ובההוא זמנא כתיב כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יי לעבדו שכם אחד וכתיב ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד ברוך יי לעולם אמן ואמן:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Seder HaYom 37b

מספר סדר היום דף ל"ז ע"ב

If a person made a habit of the sin of blemishing the covenant, his sin is too great to bear. These are the people who bring G-d's wrath to the world, who bring epidemics and death of various kinds to the world. And this is especially true if his evil inclination incited him and he committed this evil act in front of other people or friends or if he incited other people to do the same. For he desecrated G-d's Name, sinning and causing others to sin; his sin grew very, very severe, reaching up to the heavens. This is even more so if his

אם התמיד בעון פגם הברית גדול עונו מנשוא אלו הם המביאים חרון אף לעולם הם המביאים המגפות והמיתות לעולם. ובפרט אם השיאו יצרו הרע ועשה הדבר הרע הזה בפני אנשים או חברים או גרם לעשות לאחרים שחלל את ה' וקטא והחטיא שנתגדל עונו במאד מאד עד לשמים הגיע. ובפרט אם לא הרזה צמאו בזה עד שבא על הזכר או שבא על הערה כי היא זמה והוא עון פלילי תועבה לפני ה'. כיצד ירים ראשו. כיצד

thirst was not satisfied by this, and he went on to have homosexual or incestuous relations, for this is licentiousness; this is a horrible sin and an abomination before G-d. How can he raise

his head? How can he eat or drink? How can he dress in beautiful clothes while the clothing that is upon him filthied every aspect of his soul, to the point that they drove him far away from the Master of the whole earth and the daughter of the glorious King [i.e., the soul], whose glory and honor is blessed and exalted. He made her filthy and treated her like a vile thing. How can he be happy and rejoice? How can he look upon other people's laughter?

יֹאכֵל וְיִשְׁתֶּה. בִּיצַד יִלְבַּשׁ בְּגָדִים נְאִים וְהַבְּגָדִים אֲשֶׁר עָלָיו לְכַלּוֹ נַפְשׁוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ עַד שֶׁהִרְחִיקוּהוּ מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ וּבַת מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה בְּבוּדָה וַיִּקְרָה טַנְפוּהָ וַעֲשׂוּ עִמָּה כְּאֵחָת הַנְּבִלוֹת בִּיצַד יִשְׂמַח וַיִּגַּל בִּיצַד יִמְלֵא שְׂחוֹק פִּיּוֹ בִּיצַד יִרְאֶה בְּשְׂחוֹק אֲחֵרִים:

Practical Law:

Rambam, Laws of Repentance, Chapter 4

(1) There are five things that, if someone commits them, chances are that he will never repent of them. This is because they are things that most people consider trivial, the result being that the person sins, deluding himself that he has done nothing wrong. They are: (1) One who eats of a meal that is insufficient for his hosts. This is “dust of theft” [a subtle form of theft]. But the person doing it imagines that he did not sin, telling himself, Did I eat without his permission? (2) One who makes use of an object given in pawn by a poor person. For a poor person's pawn is something like a spade or a plow. But he tells himself, “What harm am I causing by using them and I have not stolen them?” (3) One who gazes at women who are forbidden to him, deluding himself that this has no significance. For he says; Did I have relations with her? Did I even come close to her? And he does not know that the seeing with the eyes is a great sin because it leads to actual forbidden relations. As it says: “Do not go wandering after your heart and after your eyes.” (Numbers 15:39) (4) One who acquires honor through another person's dishonor. He convinces himself that this is not a sin because the other person was not standing there and no embarrassment came to him. He himself did not actively embarrass him, he only presented his own good actions and intelligence versus that of the other person's actions or intelligence so that it would be seen by inference, that he is worthy of honor while the other person is worthy of scorn. (5) One who

הלכה

הַרְמַב"ם הַלְכוֹת תְּשׁוּבָה פֶּרֶק ד'

הַמַּשֶּׁה דְּבָרִים הַעוֹשֶׂה אוֹתָן אֵין חֹזְקָתוֹ לְשׁוּב מִהֶן לְפִי שֶׁהֵן דְּבָרִים קְלִים בְּעֵינֵי רֹב הָאָדָם וְנִמְצָא חוֹטֵא וְהוּא יְדַמֶּה שֶׁאֵין זֶה חֲטָא וְאֵלּוּ הֵן: א הָאוֹכֵל מִסְעוּדָה שֶׁאֵינָה מִסְפֶּקֶת לְבַעֲלֶיהָ שְׂוָה אֲבָק גָּזֵל הוּא וְהוּא מְדַמֶּה שֶׁלֹּא חֲטָא וַיֹּאמֶר כְּלוּם אֲכַלְתִּי שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹתִי; ב הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בַּעֲבוּטוֹ שֶׁל עֵנִי שֶׁהֵעֲבוֹט שֶׁל עֵנִי אֵינּוּ אֵלָּא כְּגוֹן קַרְדּוּם וּמַחְרִישָׁה וְאוֹמֵר בְּלָבוֹ אֵינִן חֲסָרִים וְהָרִי לֹא גִזְלַתִּי אוֹתוֹ; ג הַמִּסְתַּכֵּל בְּעֵרִיּוֹת וּמַעֲלָה עַל דַּעְתּוֹ שֶׁאֵין בְּכַף כְּלוּם שֶׁהוּא אוֹמֵר וְכִי בַעֲלַתִּי אוֹ קְרִבְתִּי אֶצְלָה וְהוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ שֶׁרְאֵיית הַעֵינַיִם עוֹן גְּדוֹל שֶׁהִיא גוֹרְמַת לְגוּפוֹן שֶׁל עֵרִיּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ט"ו) וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם: ד הַמִּתְכַּבֵּד בְּקִלְוֹן חֲבִירוֹ אוֹמֵר בְּלָבוֹ שֶׁאֵינּוּ חֲטָא לְפִי שֶׁאֵין חֲבִירוֹ עוֹמֵד שָׁם וְלֹא הִגִּיעַ לוֹ בִּשְׁתּוֹ וְלֹא בִּישׁוֹ אֵלָּא עֶרְף מַעֲשֵׂיו הַטּוֹבִים וְחֻכְמָתוֹ לְמוֹל מַעֲשֵׂה חֲבִירוֹ אוֹ חֻכְמָתוֹ כִּדִּי שִׁירְאָה מִכְּלָלוֹ שֶׁהוּא מְכַבֵּד וְחֲבִירוֹ בּוֹזִי; ה הַחוֹשֵׁד בְּכֹשֶׁרִים אוֹמֵר בְּלָבוֹ שֶׁאֵינּוּ חוֹטֵא

suspects decent people tells himself that it is not a sin. For he says; What have I done to him? Is it anything but a suspicion that he may or may not have committed something?"

And he is not aware that it is a sin, to regard

a decent person as a sinner.

לפי שהוא אומר מה עשיתי לו וכי יש שם אלא חשד שמא עשה או לא עשה והוא אינו יודע שזה עון שמשים אדם בשר בדעתו כבעל עבירות:

VA'EIRA FOR THURSDAY NIGHT

וארא ליל ששי

צירוף יהיה

כח ויהיה ביום דבר ידוה אל-משה בארץ מצרים: ס שלישי בט וידבר ידוה אל-משה לאמר אני ידוה דבר אל-פרעה מלך מצרים את כל-אשר אני דבר אליה: ויאמר משה לפני ידוה הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה: פ ז א ויאמר ידוה אל-משה ראה נתתיך

כח ויהי ביום דבר ידוה אל-משה בארץ מצרים: ס שלישי בט וידבר ידוה אל-משה לאמר אני ידוה דבר אל-פרעה מלך מצרים את כל-אשר אני דבר אליה: ויאמר משה לפני ידוה הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה: פ ז א ויאמר ידוה אל-משה ראה נתתיך

(28) On that day, when the Lord spoke to Moshe in the land of Egypt, (29) the Lord spoke to Moshe and said; I am the Lord. Speak to Pharaoh, king of Egypt, everything that I speak to you. (30) But Moshe said before the Lord; Behold I am of closed lips, so how will Pharaoh listen to me? 7 (1) And the Lord said to

RASHI

(28) **On that day, when the Lord spoke** — *This verse is connected with the next verse [and is to be read as one idea].* (29) **The Lord spoke ...** — *This was the very same communication stated previously, “Come, speak to Pharaoh, king of Egypt ...” (verse 11). However since the narrative is interrupted in order to trace the lineage of Moshe and Aharon, the passage now returns to its former subject. I am the Lord — I*

have the power to send you and to carry out the matter for which I am sending you. (See Rashi's commentary to verses 2, 6, and 9 above). (30) **But Moshe said before the Lord** — *This [also] is [not a new response of Moshe's, but] a repetition of that which was already stated previously, “Even the Children of Israel did not listen to me.” (verse 12) The verse repeats itself here, because the narrative was interrupted. This is customary, comparable to a person who says, “Let us return to our previous subject.”* (1) **I have given you mastery**

רש"י (כח) ויהי ביום דבר וגו'. מחובר למקרא שלאחריו: (כט) וידבר ה'. הוא הדבור עצמו האומר למעלה בא דבר אל פרעה מלך מצרים אלא מתוך שהפסיק הענין כדי ליחסם חזר הענין עליו להתחיל בו: אני ה'. פדאי אני לשלחך ולקיים דברי שליחותי: (ל) ויאמר משה לפני ה'. היא אמירה שאמר למעלה הן בני ישראל לא שמעו אלי ושנה הכתוב כאן כיון שהפסיק הענין וכך היא השיטה כאדם האומר נחזור על הראשונות: (א) נתתיך אלהים